

UMOWA RAMOWA
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ I
JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A REPUBLIKĄ KOREI, Z DRUGIEJ STRONY

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

oraz

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

REPUBLIKA WĘGIERSKA,

MALTA,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI,

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwane dalej „państwami członkowskimi”,

z jednej strony, oraz

REPUBLIKA KOREI,

z drugiej strony,

zwane dalej wspólnie „Stronami”,

ZWAŻYWSZY na tradycyjną przyjaźń oraz łączące je więzi historyczne, polityczne i gospodarcze,

PRZYPOMINAJĄC Umowę ramową o handlu i współpracy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Korei, z drugiej strony, która została podpisana w Luksemburgu w dniu 28 października 1996 r. i która weszła w życie w dniu 1 kwietnia 2001r.,

MAJĄC NA UWADZE przyspieszony proces nabywania przez Unię Europejską własnej tożsamości w polityce zagranicznej oraz w dziedzinie bezpieczeństwa i sprawiedliwości,

MAJĄC ŚWIADOMOŚĆ wzrastającej roli i odpowiedzialności, jakie przyjmuje na siebie Republika Korei we wspólnocie międzynarodowej,

PODKREŚLAJĄC wszechstronny charakter swoich stosunków i znaczenie ciągłych wysiłków na rzecz utrzymania ogólnej spójności,

POTWIERDZAJĄC dążenie do utrzymania i rozwijania regularnego dialogu politycznego, który opiera się na wspólnych wartościach i aspiracjach,

WYRAŻAJĄC wspólną chęć do przeniesienia stosunków na poziom wzmocnionego partnerstwa, m.in. w kwestiach politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych,

DAŻĄC w tym zakresie do umocnienia, pogłębienia i zróżnicowania stosunków w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na szczeblu dwustronnym, regionalnym i globalnym oraz na podstawie zasad równości, poszanowania suwerenności, niedyskryminacji oraz obopólnej korzyści,

POTWIERDZAJĄC silne przywiązanie Stron do zasad demokracji i praw człowieka, ustanowionych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i innych istotnych międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka, jak również zasad praworządności i dobrych rządów,

POTWIERDZAJĄC swoją determinację w zwalczaniu poważnej przestępczości, która wzbudza niepokój międzynarodowy, oraz przekonanie, że należy zapewnić skuteczne ściganie szczególnie poważnej przestępczości, która wzbudza niepokój międzynarodowy, przez podjęcie środków na poziomie krajowym i przez zacieśnienie współpracy międzynarodowej,

UZNAJĄC terroryzm za zagrożenie dla bezpieczeństwa globalnego i pragnąc zintensyfikować dialog i współpracę w zakresie walki z terroryzmem, zgodnie z odpowiednimi międzynarodowymi instrumentami, w szczególności rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1373, a także potwierdzając, że poszanowanie praw człowieka i zasad praworządności stanowi podstawowy warunek walki z terroryzmem,

PODZIELAJĄC pogląd, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia stwarza poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego, uznając zaangażowanie społeczności międzynarodowej w walkę z rozprzestrzenianiem tej broni, czego odzwierciedleniem jest przyjęcie odpowiednich konwencji międzynarodowych oraz rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, w szczególności rezolucji nr 1540, a także pragnąc wzmocnić dialog i współpracę w tej dziedzinie;

UZNAJĄC potrzebę zacieśnienia współpracy w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa,

PRZYPOMINAJĄC w tym względzie, że postanowienia niniejszej umowy, które wchodzą w zakres części III tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, są wiążące dla Zjednoczonego Królestwa i Irlandii jako oddzielnych Umawiających się Stron, a nie jako części Unii Europejskiej, dopóki Unia Europejska nie powiadomi Republiki Korei, że którekolwiek z tych państw zostało objęte tymi postanowieniami jako część Unii Europejskiej, zgodnie z Protokołem w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej; to samo ma zastosowanie do Danii, zgodnie z odpowiednim Protokołem załączonym do tych traktatów,

UZNAJĄC swoje dążenie do wspierania zrównoważonego rozwoju w aspekcie gospodarczym, społecznym i środowiskowym,

WYRAŻAJĄC swoje zaangażowanie w zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i determinację w dążeniu do współpracy na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu,

PRZYPOMINAJĄC o swoim poparciu dla idei sprawiedliwej globalizacji oraz realizacji celów pełnego i wydajnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich,

UZNAJĄC fakt, że dobrze rozwija się przepływ handlu i inwestycji między Stronami, których podstawą jest globalny, oparty na zasadach system handlu pod auspicjami Światowej Organizacji Handlu (WTO),

PRAGNĄC zapewnić warunki dla zrównoważonego wzrostu i rozwoju handlu i inwestycji pomiędzy Stronami oraz pragnąc zapewnić wsparcie dla takiego wzrostu i rozwoju ku obopólnej korzyści, m.in. przez ustanowienie w tym celu strefy wolnego handlu,

ZGADZAJĄC SIĘ co do konieczności podjęcia wspólnych wysiłków w rozwiązywaniu problemów o charakterze globalnym, takich jak terroryzm, poważna przestępczość budząca niepokój międzynarodowy, rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia, zmiana klimatu, brak bezpieczeństwa energetycznego i zasobów energetycznych, ubóstwo i kryzys finansowy,

DAŻĄC w sposób zdecydowany do zacieśnienia współpracy w sektorach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, głównie w zakresie: promowania zasad demokracji i poszanowania praw człowieka; przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia; zwalczania nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką; podejmowania środków celem zwalczania szczególnie poważnej przestępczości budzącej niepokój międzynarodowy; zwalczania terroryzmu; współpracy w organizacjach regionalnych i międzynarodowych; handlu i inwestycji; dialogu w sprawie polityki gospodarczej; współpracy przedsiębiorstw; podatków; ceł; polityki konkurencji; społeczeństwa informacyjnego; nauki i technologii; energii; transportu; polityki transportu morskiego; polityki ochrony konsumentów; zdrowia; zatrudnienia i spraw socjalnych; środowiska i zasobów naturalnych; zmiany klimatu; rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i leśnictwa; rybołówstwa i polityki morskiej; pomocy rozwojowej; kultury, informacji, komunikacji, sektora audiowizualnego i mediów; edukacji; praworządności; współpracy prawnej; ochrony danych osobowych; migracji; zwalczania narkotyków; zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji; zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu; zwalczania cyberprzestępczości; egzekwowania prawa; turystyki; społeczeństwa obywatelskiego; administracji publicznej oraz statystyki,

MAJĄC NA UWADZE znaczenie, jakie ma ułatwianie udziału we współpracy bezpośrednio zainteresowanych osób i podmiotów, w szczególności podmiotów gospodarczych i reprezentujących je organów,

UZNAJĄC fakt, że pożądane jest zwiększenie roli i poprawienie wizerunku obu Stron w regionach każdej ze Stron, oraz zachęcenie do bezpośrednich kontaktów międzyludzkich pomiędzy Stronami,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

TYTUŁ I

PODSTAWA I ZAKRES STOSOWANIA

ARTYKUŁ 1

Podstawa współpracy

1. Strony potwierdzają swoje przywiązanie do zasad demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności oraz praworządności. Poszanowanie zasad demokracji i praw człowieka oraz podstawowych wolności, określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i innych stosownych międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka, które odzwierciedlają zasadę praworządności, stanowi fundament polityki wewnętrznej i międzynarodowej obu Stron oraz zasadniczy element niniejszej umowy.
2. Strony potwierdzają swoje przywiązanie do Karty Narodów Zjednoczonych oraz wsparcie dla wspólnych wartości wyrażonych w tym dokumencie.
3. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do promowania wszystkich aspektów zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego, udziału w realizacji celów rozwoju uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym oraz współpracy w celu sprostania globalnym wyzwaniom środowiskowym, w szczególności zmianie klimatu.

4. Strony potwierdzają swoje przywiązanie do zasad dobrych rządów i walki z korupcją, w szczególności uwzględniając swoje zobowiązania międzynarodowe.
5. Strony podkreślają swoje wspólne przywiązanie do wszechstronnego charakteru stosunków dwustronnych oraz utrzymania ogólnej spójności w tym względzie.
6. Strony zgadzają się na przeniesienie swoich stosunków na płaszczyznę wzmocnionego partnerstwa oraz rozwinięcie obszarów współpracy na szczeblu dwustronnym, regionalnym i globalnym.
7. Wdrażanie niniejszej umowy między Stronami wyznającymi te same wartości jest zatem oparte na zasadach dialogu, wzajemnego poszanowania, partnerstwa na zasadach równości, multilateralizmu, konsensusu oraz poszanowania prawa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 2

Cele współpracy

1. Strony zobowiązują się umacniać dialog polityczny i rozwijać stosunki gospodarcze dla zacieśnienia współpracy. Ich wysiłki będą w szczególności miały na celu:
 - a) uzgodnienie wizji przyszłego wzmocniania partnerstwa oraz opracowanie wspólnych projektów w celu zrealizowania tej wizji;

- b) prowadzenie regularnego dialogu politycznego;
- c) promowanie wspólnych wysiłków w ramach wszystkich odpowiednich regionalnych i międzynarodowych forów i organizacji, aby zaradzić problemom o charakterze globalnym;
- d) wzmacnianie współpracy gospodarczej w obszarach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, w tym współpracy naukowo-technicznej, w celu zróżnicowania handlu dla ich obopólnej korzyści;
- e) zachęcanie przedsiębiorstw do współpracy przez ułatwianie inwestycji po obu stronach oraz promowanie lepszego wzajemnego zrozumienia;
- f) umacnianie uczestnictwa każdej ze Stron w programach współpracy otwartych dla drugiej Strony;
- g) zwiększanie roli i poprawianie wizerunku obu Stron w regionach każdej ze Stron przez stosowanie różnych środków, m.in. wymiany kulturalnej, wykorzystania technologii informacyjnej i edukacji;
- h) promowanie bezpośrednich kontaktów międzyludzkich i wzajemnego zrozumienia.

2. Wykorzystując ugruntowane partnerstwo oraz wspólne wartości, Strony zgadzają się rozwijać współpracę i dialog w odniesieniu do wszystkich kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ich wysiłki będą w szczególności miały na celu:

- a) wzmocnianie dialogu politycznego i współpracy, w szczególności w zakresie praw człowieka, nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia, broni strzeleckiej i lekkiej, szczególnie poważnej przestępczości budzącej niepokój międzynarodowy oraz zwalczania terroryzmu;
- b) zacieśnianie współpracy we wszystkich dziedzinach związanych z handlem i inwestycjami będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zapewnianie warunków dla zrównoważonego rozwoju handlu i inwestycji między Stronami dla ich obopólnej korzyści;
- c) zacieśnianie współpracy w kwestiach gospodarczych, w szczególności w zakresie dialogu politycznego, współpracy w sektorze przedsiębiorstw, podatków, ceł, polityki konkurencji, społeczeństwa informacyjnego, nauki i technologii, energii, transportu, polityki transportu morskiego oraz polityki ochrony konsumentów;

- d) zacieśnianie współpracy w obszarze zrównoważonego rozwoju, w szczególności w takich kwestiach jak: zdrowie, zatrudnienie i kwestie społeczne, środowisko i zasoby naturalne, zmiana klimatu, rolnictwo, rozwój obszarów wiejskich i leśnictwo, rybołówstwo i polityka morska oraz pomoc rozwojowa;
- e) zacieśnianie współpracy w dziedzinie kultury, informacji, komunikacji, sektora audiowizualnego i mediów oraz edukacji;
- f) zacieśnianie współpracy w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie praworządności, współpracy prawnej, ochrony danych osobowych, migracji, zwalczania narkotyków, zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji, zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, zwalczania cyberprzestępczości oraz egzekwowania prawa;
- g) zacieśnianie współpracy w innych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak: turystyka, społeczeństwo obywatelskie, administracja publiczna oraz statystyka.

TYTUŁ II

DIALOG POLITYCZNY I WSPÓŁPRACA

ARTYKUŁ 3

Dialog polityczny

1. Republika Korei i Unia Europejska nawiążą regularny dialog polityczny oparty na wspólnych wartościach i dążeniach. Dialog ten będzie się odbywał zgodnie z procedurami uzgodnionymi przez Republikę Korei i Unię Europejską.
2. Dialog polityczny będzie miał na celu:
 - a) podkreślenie przywiązania Stron do zasad demokracji, poszanowania praw człowieka oraz podstawowych wolności;
 - b) promowanie pokojowego rozwiązywania konfliktów międzynarodowych lub regionalnych oraz wzmacnianie roli ONZ i innych organizacji międzynarodowych;
 - c) wzmocnienie roli konsultacji politycznych w zakresie problemów bezpieczeństwa międzynarodowego, takich jak kontrola zbrojeń i rozbrojenia, nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia oraz międzynarodowy przepływ broni konwencjonalnej;

- d) odzwierciedlenie głównych kwestii międzynarodowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania przez intensywniejszą wymianę odpowiednich informacji pomiędzy obiema Stronami oraz na forach międzynarodowych;
 - e) wzmocnienie roli konsultacji w kwestiach będących przedmiotem szczególnego zainteresowania krajów z regionu Azji i Pacyfiku oraz regionu europejskiego w celu promowania pokoju, stabilności oraz dobrobytu w obu regionach.
3. Dialog pomiędzy Stronami będzie się odbywał przez kontakty, wymiany i konsultacje, w szczególności będzie przyjmował następujące formy:
- a) spotkania na szczeblu przywódców będą organizowane w każdym przypadku, w którym Strony uznają to za konieczne;
 - b) coroczne konsultacje na szczeblu ministrów będą organizowane w każdym przypadku, w którym Strony uznają to za konieczne;
 - c) spotkania informacyjne na poziomie urzędników wyższego szczebla w sprawach najważniejszych wydarzeń zagranicznych i krajowych;
 - d) dialogi sektorowe na temat kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
 - e) wymiany delegacji pomiędzy Parlamentem Europejskim i Zgromadzeniem Narodowym Republiki Korei.

ARTYKUŁ 4

Przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

1. Strony uważają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia przez ich udostępnianie państwom lub innym podmiotom niepaństwowym stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla stabilności i bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym.
2. Strony zgadzają się zatem współpracować i zapewniać wsparcie na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia przez pełną realizację odpowiednich istniejących zobowiązań prawnych podjętych przez Strony w odniesieniu do rozbrojenia i nierozprzestrzeniania, jak również innych stosownych instrumentów uzgodnionych przez Strony. Strony zgadzają się, że postanowienie to stanowi zasadniczy element niniejszej umowy.
3. Strony zgadzają się również współpracować i zapewniać wsparcie na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia przez:
 - a) podejmowanie kroków mających na celu, stosownie do okoliczności, podpisanie, ratyfikację lub przystąpienie do wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych oraz ich pełną realizację;
 - b) ustanowienie skutecznego krajowego systemu kontroli wywozu w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz powiązanych towarów i technologii, w tym kontroli użytkownika końcowego i odpowiednich sankcji cywilnych i karnych w przypadku naruszenia kontroli wywozu.
4. Strony uzgadniają, że prowadzony przez nie dialog polityczny będzie towarzyszył tym elementom i umacniał je.

ARTYKUŁ 5

Broń strzelecka i lekka

1. Strony uznają, że nielegalna produkcja broni strzeleckiej i lekkiej, w tym amunicji do tej broni, ich transfer i obrót nimi, a także nadmierne gromadzenie, nieprawidłowe zarządzanie, niewłaściwie zabezpieczone zapasy oraz niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stwarzają poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.
2. Strony postanawiają wywiązać się ze swoich zobowiązań dotyczących rozwiązania problemu nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, w ramach międzynarodowych instrumentów, takich jak program działania ONZ dotyczący zapobiegania nielegalnemu obrotowi bronią strzelecką i lekką, jego zwalczania i eliminowania we wszystkich jego aspektach oraz międzynarodowy instrument umożliwiający państwom identyfikowanie i śledzenie, w odpowiednim czasie i w niezawodny sposób, nielegalnej broni strzeleckiej i lekkiej, jak również zobowiązań wynikających z rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ.
3. Strony zobowiązują się współpracować i zapewnić koordynację, komplementarność i synergię swoich wysiłków, aby rozwiązać problem nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką oraz amunicją do niej na szczeblu globalnym, regionalnym, subregionalnym i krajowym.

ARTYKUŁ 6

Szczególnie poważna przestępczość budząca niepokój międzynarodowy

1. Strony potwierdzają, że szczególnie poważna przestępczość budząca niepokój międzynarodowy nie może pozostawać bezkarna i że należy zapewnić jej skuteczne ściganie przez podejmowanie środków na szczeblu krajowym oraz, w stosownych przypadkach, rozszerzanie współpracy międzynarodowej, w tym udział Międzynarodowego Trybunału Karnego. Strony postanawiają w pełni wspierać uniwersalność i integralność Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz powiązanych instrumentów.
2. Strony zgadzają się, że korzystne byłoby prowadzenie dialogu w tych kwestiach.

ARTYKUŁ 7

Współpraca przy zwalczaniu terroryzmu

1. Strony zgadzają się współpracować przy zapobieganiu aktom terroryzmu i zwalczaniu takich aktów, potwierdzając znaczenie walki z terroryzmem, zgodnie z obowiązującymi konwencjami międzynarodowymi, w tym międzynarodowym prawem humanitarnym, prawami człowieka oraz prawem dotyczącym uchodźców, jak również własnymi odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, równocześnie biorąc pod uwagę globalną strategię zwalczania terroryzmu ONZ, zawartą w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 60/288 z dnia 8 września 2006 r.

2. Strony współpracują przede wszystkim:

- a) w ramach wdrażania rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz zobowiązań Stron wynikających z innych odpowiednich konwencji międzynarodowych i instrumentów;
- b) przez wymianę informacji o grupach terrorystycznych oraz ich sieciach wsparcia zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym;
- c) przez wymianę opinii o środkach i metodach stosowanych w celu zwalczania terroryzmu, w tym w dziedzinie szkoleń oraz technologii, oraz wymianę doświadczeń związanych z zapobieganiem terroryzmowi;
- d) przez współpracę mającą na celu pogłębienie konsensusu międzynarodowego w odniesieniu do walki z terroryzmem, w tym definicji prawnej aktów terrorystycznych, w stosownych przypadkach, oraz przede wszystkim przez działanie na rzecz osiągnięcia porozumienia w sprawie całościowej konwencji dotyczącej terroryzmu międzynarodowego;
- e) przez wymianę odpowiednich najlepszych praktyk w zakresie ochrony praw człowieka w walce z terroryzmem.

TYTUŁ III

WSPÓŁPRACA W RAMACH ORGANIZACJI REGIONALNYCH I MIĘDZYNARODOWYCH

ARTYKUŁ 8

Współpraca w ramach organizacji regionalnych i międzynarodowych

Strony zobowiązują się współpracować i wymieniać opinie w ramach regionalnych i międzynarodowych forów i organizacji, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowa Organizacja Pracy (MOP), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), WTO, dialog Azja-Europa (proces ASEM) oraz Forum Regionalne ASEAN (ARF).

TYTUŁ IV

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

ARTYKUŁ 9

Handel i inwestycje

1. Strony zobowiązują się do współpracy w zakresie wsparcia i zapewniania warunków dla zrównoważonego wzrostu oraz rozwoju handlu i inwestycji pomiędzy Stronami dla ich wzajemnej korzyści. Strony nawiążą dialog i zacieśnią współpracę we wszystkich dziedzinach handlu i inwestycji będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w celu ułatwienia zrównoważonego przepływu handlu i inwestycji, zapobiegania powstawaniu i usuwania przeszkód w handlu i inwestycjach oraz rozwoju wielostronnego systemu handlowego.
2. W tym celu Strony nawiązują współpracę w zakresie handlu i inwestycji, zawierając porozumienie ustanawiające strefę wolnego handlu. Wyżej wymienione porozumienie będzie porozumieniem szczególnym wprowadzającym w życie postanowienia niniejszej umowy dotyczące handlu w rozumieniu art. 43.
3. Strony informują się wzajemnie i wymieniają opinie na temat rozwoju polityki związanej z dwustronnym i międzynarodowym handlem, inwestycjami oraz powiązanymi kwestiami politycznymi i problemami.

ARTYKUŁ 10

Dialog w sprawie polityki gospodarczej

1. Strony zgadzają się rozwijać dialog między swoimi organami oraz promować wymianę informacji i doświadczeń dotyczących polityki i tendencji makroekonomicznych.
2. Strony zgadzają się rozwijać dialog i zacieśniać współpracę w celu usprawnienia systemów rachunkowych, kontrolnych, nadzorczych i regulacyjnych w bankowości, ubezpieczeniach oraz innych obszarach sektora finansowego.

ARTYKUŁ 11

Współpraca w sektorze przedsiębiorstw

1. Biorąc pod uwagę swoją politykę i cele gospodarcze, Strony zgadzają się promować współpracę w zakresie polityki przemysłowej we wszystkich dziedzinach uznanych za właściwe przede wszystkim w celu zwiększenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), między innymi przez:
 - a) wymianę informacji i doświadczeń w zakresie stwarzania ogólnych warunków dla poprawy konkurencyjności MŚP oraz w zakresie procedur związanych z tworzeniem MŚP;
 - b) promowanie rozwoju kontaktów między podmiotami gospodarczymi, zachęcanie do tworzenia spółek *joint venture* oraz zakładanie wspólnych przedsiębiorstw i sieci informacyjnych, w szczególności w ramach istniejących programów;

- c) ułatwienie dostępu do źródeł finansowania i rynków, zapewnienie informacji i zachęcanie do innowacji;
 - d) ułatwianie działań prowadzonych przez MŚP obu Stron;
 - e) promowanie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw oraz zachęcanie do stosowania odpowiedzialnych praktyk handlowych, obejmujących zrównoważoną konsumpcję i produkcję.
2. Strony ułatwiają prowadzenie odpowiednich działań w zakresie współpracy przez sektory prywatne obu Stron.

ARTYKUŁ 12

Opodatkowanie

W celu umacniania i rozwijania działalności gospodarczej z jednoczesnym uwzględnieniem potrzeby opracowania odpowiednich ram regulacyjnych Strony uznają potrzebę i zobowiązują się do wdrożenia zasady przejrzystości, wymiany informacji i uczciwej konkurencji podatkowej w dziedzinie opodatkowania. W tym celu Strony, zgodnie ze swoimi kompetencjami, będą poprawiały międzynarodową współpracę w dziedzinie opodatkowania, ułatwiały pobór legalnych dochodów podatkowych oraz opracowywały środki służące skutecznemu stosowaniu wyżej wymienionych zasad.

ARTYKUŁ 13

Cła

Strony prowadzą współpracę celną w formie dwustronnej i wielostronnej. W tym celu Strony przede wszystkim dzielą się doświadczeniami oraz badają możliwości uproszczenia procedur, zwiększenia przejrzystości i rozwinięcia współpracy. Strony dążą także do zbieżności poglądów i wspólnych działań w kontekście odpowiednich ram międzynarodowych.

ARTYKUŁ 14

Polityka konkurencji

1. Strony wspierają uczciwą konkurencję w działalności gospodarczej przez pełne egzekwowanie swoich przepisów i zasad dotyczących konkurencji.
2. Dążąc do osiągnięcia celu określonego w ust. 1 niniejszego artykułu i zgodnie z postanowieniami umowy między rządem Republiki Korei a Wspólnotą Europejską dotyczącej współpracy w sprawie działań antykonkurencyjnych, Strony zobowiązują się do współpracy w zakresie:
 - a) uznawania znaczenia prawa konkurencji i organów ds. konkurencji oraz dążenia do aktywnego egzekwowania prawa celem stworzenia środowiska dla uczciwej konkurencji;
 - b) wymiany informacji oraz zacieśniania współpracy pomiędzy organami ds. konkurencji.

ARTYKUŁ 15

Spółeczeństwo informacyjne

1. Uznając, że technologie informacyjno-komunikacyjne są ważnymi elementami współczesnego życia oraz mają ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego, Strony zgadzają się na wymianę poglądów na temat prowadzonej przez nie polityki w tej dziedzinie.
2. Współpraca w tej dziedzinie powinna koncentrować się m.in. na:
 - a) wymianie poglądów na temat różnych aspektów społeczeństwa informacyjnego, w szczególności na temat strategii łączności elektronicznej i uregulowań, w tym na temat usług powszechnych, licencjonowania i ogólnych zezwoleń, ochrony prywatności i danych osobowych, oraz na temat niezależności i skuteczności organów regulacyjnych;
 - b) wzajemnym połączeniu i interoperacyjności sieci i usług badawczych, w tym w kontekście regionalnym;
 - c) ujednoliceniu i rozpowszechnieniu nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - d) wspieraniu współpracy w zakresie badań między Stronami w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych;

- e) problemach oraz aspektach bezpieczeństwa technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, w tym promowaniu bezpieczeństwa w Internecie, zwalczaniu cyberprzestępczości oraz wykorzystywaniu technologii informacyjnych i wszelkich form mediów elektronicznych niezgodnie z ich przeznaczeniem.
3. Należy zachęcać do współpracy między przedsiębiorcami.

ARTYKUŁ 16

Nauka i technika

Strony wspierają, rozwijają i ułatwiają wspólne działania podejmowane w obszarach nauki i techniki w celach pokojowych, zgodnie z Umową o współpracy naukowej i technicznej między Wspólnotą Europejską a rządem Republiki Korei.

ARTYKUŁ 17

Energia

1. Strony uznają znaczenie sektora energetycznego dla rozwoju gospodarczego i społecznego oraz podejmują starania, w zakresie swoich odpowiednich kompetencji, w celu zacieśnienia współpracy w tym obszarze, dążąc do:
 - a) dywersyfikacji źródeł dostaw energii w celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, opracowania nowych, zrównoważonych, innowacyjnych i odnawialnych form energii, takich jak biopaliwa i biomasa, energia wiatrowa i słoneczna oraz energia wytwarzana w elektrowniach wodnych;
 - b) wspierania rozwoju strategii na rzecz zwiększenia konkurencyjności energii odnawialnej;
 - c) osiągnięcia racjonalnego wykorzystania energii dzięki wspólnemu wysiłkowi dostawców i odbiorców przez promowanie efektywności energetycznej w produkcji, transporcie, dystrybucji i wykorzystaniu energii;
 - d) wspierania transferu technologii służących zrównoważonej produkcji energii i efektywności energetycznej;
 - e) wspierania budowania zdolności oraz ułatwiania inwestycji w dziedzinie energii, z uwzględnieniem zasad przejrzystości, niedyskryminacji i zgodności z rynkiem;

- f) promowania konkurencji na rynku energii;
 - g) wymiany poglądów na temat zmian na światowych rynkach energii, z uwzględnieniem wpływu na kraje rozwijające się.
2. W tym celu Strony podejmą odpowiednie starania, aby promować, głównie za pośrednictwem istniejących ram regionalnych i międzynarodowych, następujące wspólne działania:
- a) współpracę w zakresie kształtowania polityki energetycznej oraz wymianę informacji istotnych dla polityki energetycznej;
 - b) wymianę informacji na temat sytuacji i tendencji na rynku energii, w przemyśle i technologii;
 - c) prowadzenie wspólnych analiz i badań naukowych;
 - d) rozwijanie handlu i inwestycji w sektorze energetycznym.

ARTYKUŁ 18

Transport

1. Strony dążą do współpracy we wszystkich właściwych obszarach polityki transportowej, w tym w zakresie zintegrowanej polityki transportowej, mając na względzie poprawę przepływu towarów i pasażerów, wspieranie bezpieczeństwa w transporcie morskim i lotniczym, ochronę środowiska oraz poprawę wydajności swoich systemów transportu.

2. Współpraca między Stronami w tej dziedzinie ma na celu promowanie:
- a) wymiany informacji na temat polityki transportowej i praktyk Stron, w szczególności w odniesieniu do transportu miejskiego, transportu na obszarach wiejskich, żeglugi śródlądowej, transportu morskiego i lotniczego, w tym ich logistyki, wzajemnych połączeń oraz interoperacyjności multimodalnych sieci transportowych, jak również zarządzania drogami, koleją, portami i lotniskami;
 - b) dialogu i wspólnych działań w dziedzinie transportu lotniczego w obszarach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, z uwzględnieniem porozumienia dotyczącego niektórych aspektów usług lotniczych oraz oceny możliwości dalszego rozwijania stosunków, jak również współpracy technicznej i regulacyjnej w takich dziedzinach, jak bezpieczeństwo lotnicze, ochrona, środowisko, zarządzanie ruchem lotniczym, stosowanie prawa konkurencji i uregulowań ekonomicznych sektora transportu lotniczego, w celu wspierania zbliżania przepisów oraz usunięcia przeszkód utrudniających działalność gospodarczą. Na tej podstawie Strony będą prowadziły bardziej kompleksową współpracę w dziedzinie lotnictwa cywilnego;
 - c) współpracy w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu;
 - d) współpracy w zakresie międzynarodowych forów transportowych;

- e) wprowadzenia norm w dziedzinie ochrony, bezpieczeństwa i zapobiegania zanieczyszczeniom, w szczególności w odniesieniu do transportu morskiego i lotniczego, zgodnie z odpowiednimi konwencjami międzynarodowymi obowiązującymi obie Strony, z uwzględnieniem współpracy w ramach odpowiednich forów międzynarodowych w celu zapewnienia lepszego egzekwowania przepisów międzynarodowych.

3. W odniesieniu do globalnego systemu nawigacji satelitarnej Strony współpracują zgodnie z Umową o współpracy w zakresie Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej (GNSS) do celów cywilnych pomiędzy Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Korei, z drugiej strony.

ARTYKUŁ 19

Polityka transportu morskiego

1. Strony zobowiązują się dążyć do zrealizowania celu, jakim jest nieograniczony dostęp do międzynarodowego rynku i ruchu morskiego oparty na uczciwej konkurencji na zasadach handlowych, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.

2. Dążąc do osiągnięcia celu określonego w ust. 1, Strony:
- a) nie wprowadzają porozumień dotyczących podziału ładunku do przyszłych umów dwustronnych z państwami trzecimi dotyczących usług transportu morskiego, w tym handlu towarami masowymi w postaci płynnej i stałej oraz ładunków przewożonych liniowcem, oraz nie uruchamiają takich porozumień w sprawie podziału ładunku, jeżeli występują one w poprzednich umowach dwustronnych;
 - b) po wejściu niniejszej umowy w życie wstrzymują się od wprowadzania środków administracyjnych, technicznych i prawnych, które mogłyby prowadzić do dyskryminacji pomiędzy własnymi obywatelami lub przedsiębiorstwami a obywatelami lub przedsiębiorstwami drugiej Strony w zakresie świadczenia usług w międzynarodowym transporcie morskim;
 - c) przyznają statkom, których operatorami są obywatele lub przedsiębiorstwa drugiej Strony, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane własnym statkom w zakresie dostępu do portów otwartych dla handlu międzynarodowego, możliwości korzystania z infrastruktury i pomocniczych usług morskich w tych portach, jak również w zakresie powiązanych należności i opłat, obiektów celnych oraz wyznaczania miejsc postoju statków w porcie, a także infrastruktury przeznaczonej do załadunku i wyładunku;
 - d) zezwalają przedsiębiorstwom żeglugi drugiej Strony na obecność handlową na swoim terytorium celem prowadzenia działalności agencji przewozowej na warunkach zakładania i prowadzenia działalności nie mniej korzystnych, niż warunki przyznawane własnym przedsiębiorstwom lub podmiotom zależnym lub oddziałom przedsiębiorstw jakiegokolwiek państwa niebędącego członkiem, w zależności od tego, które są korzystniejsze.

3. Do celów niniejszego artykułu dostęp do międzynarodowego rynku morskiego obejmuje m.in. prawo dostawców międzynarodowego transportu morskiego każdej ze Stron do organizowania usług transportu bezpośredniego („od drzwi do drzwi”) z wykorzystaniem drogi morskiej, oraz stosowne prawo do zawierania bezpośrednich kontraktów z lokalnymi dostawcami usług transportowych innych niż transport morski na terytorium drugiej Strony, nie naruszając obowiązujących ograniczeń, wynikających z przynależności państwowej, dotyczących przewozu towarów i pasażerów tymi innymi środkami transportu.
4. Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie do przedsiębiorstw Unii Europejskiej i przedsiębiorstw koreańskich. Postanowienia niniejszego artykułu obejmują również przedsiębiorstwa żeglugi mające siedzibę poza Unią Europejską lub Republiką Korei i kierowane przez obywateli państwa członkowskiego lub Republiki Korei w przypadku, gdy ich statki są zarejestrowane w danym państwie członkowskim lub w Republice Korei zgodnie z ich właściwym ustawodawstwem.
5. W stosownych przypadkach kwestia działalności agencji przewozowych w Unii Europejskiej i w Republice Korei jest regulowana umowami szczegółowymi.
6. Strony dążą do dialogu w zakresie polityki transportu morskiego.

ARTYKUŁ 20

Polityka ochrony konsumentów

Strony dążą do współpracy w zakresie polityki ochrony konsumentów w celu zabezpieczenia wysokiego poziomu ochrony konsumentów. Strony zgadzają się, że współpraca w tej dziedzinie może, w miarę możliwości, obejmować:

- a) zwiększanie zgodności przepisów prawnych dotyczących konsumentów w celu uniknięcia barier w handlu przy zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów;
- b) promowanie wymiany informacji na temat systemów konsumenckich, w tym prawa konsumenckiego, bezpieczeństwa produktów konsumenckich, egzekwowania przepisów prawnych dotyczących konsumentów, edukacji i zwiększania praw konsumentów oraz dochodzenia roszczeń przez konsumentów;
- c) zachęcanie do tworzenia niezależnych stowarzyszeń konsumenckich oraz nawiązywania kontaktów między przedstawicielami interesów konsumentów.

TYTUŁ V

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

ARTYKUŁ 21

Zdrowie

1. Strony zgadzają się wspierać współpracę i wymianę informacji w dziedzinie zdrowia oraz skutecznego zarządzania problemami zdrowotnymi o znaczeniu transgranicznym.
2. Strony dążą do promowania wymiany informacji i współpracy przez m.in.:
 - a) wymianę informacji na temat nadzoru nad chorobami zakaźnymi, z uwzględnieniem grypy pandemicznej, oraz na temat wczesnego ostrzegania i środków zapobiegawczych;
 - b) wymianę informacji na temat strategii zdrowotnych i planów zdrowia publicznego;
 - c) wymianę informacji na temat strategii promocji zdrowia, takich jak kampanie antynikotynowe, zapobieganie otyłości i kontrola chorób;
 - d) wymianę informacji w dziedzinie bezpieczeństwa leków i zezwoleń na sprzedaż leków w jak najszerszym zakresie;

- e) wymianę informacji w jak najszerszym zakresie, jak również wspólne badania w dziedzinie bezpieczeństwa żywności, dotyczące np. przepisów i regulacji dotyczących żywności, ostrzegania w sytuacjach nadzwyczajnych itp.;
 - f) współpracę w zakresie kwestii związanych z badaniami i rozwojem, jak np. zaawansowane leczenie i innowacyjne sieroce produkty lecznicze;
 - g) wymianę informacji i współpracę w dziedzinie polityki e-zdrowia.
3. Strony dążą do promowania realizacji międzynarodowych porozumień w sprawie ochrony zdrowia, m.in. międzynarodowych przepisów zdrowotnych oraz Ramowej konwencji o ograniczeniu użycia tytoniu.

ARTYKUŁ 22

Zatrudnienie i kwestie społeczne

1. Strony zgadzają się zacieśnić współpracę w dziedzinie zatrudnienia i kwestiach społecznych, w tym w kontekście globalizacji i zmian demograficznych. Strony dołożą starań w celu promowania współpracy i wymiany informacji i doświadczeń dotyczących zatrudnienia i spraw pracowniczych. Współpraca może obejmować takie obszary, jak: spójność regionalna i społeczna, integracja społeczna, systemy zabezpieczenia społecznego, rozwijanie umiejętności przez całe życie, bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy, równouprawnienie płci oraz godna praca.

2. Strony potwierdzają konieczność wspierania procesu globalizacji, który jest korzystny dla wszystkich, a także promowania pełnego i wydajnego zatrudnienia oraz godnej pracy jako kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju i ograniczania ubóstwa.

3. Strony potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie poszanowania, promowania i przestrzegania międzynarodowych norm zatrudnienia i norm socjalnych, określonych przede wszystkim w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy.

4. Formy współpracy mogą obejmować m.in. konkretne programy i projekty, zgodnie z wzajemnymi uzgodnieniami, jak również dialog, współpracę i inicjatywy podejmowane na szczeblu dwustronnym lub wielostronnym w zakresie kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.

ARTYKUŁ 23

Środowisko i zasoby naturalne

1. Strony zgadzają się co do potrzeby zachowania zasobów naturalnych i różnorodności biologicznej oraz zarządzania nimi w zrównoważony sposób, co stanowi podstawę rozwoju obecnych i przyszłych pokoleń.

2. Strony dążą do kontynuowania i zacieśniania współpracy w zakresie ochrony środowiska, w tym w kontekście regionalnym, w szczególności w odniesieniu do:
- a) zmiany klimatu i efektywności energetycznej;
 - b) świadomości ekologicznej;
 - c) uczestnictwa w wielostronnych porozumieniach w sprawie środowiska, obejmujących kwestie takie jak różnorodność biologiczna, bezpieczeństwo biologiczne i Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem oraz ich wdrażania;
 - d) promowania technologii, produktów oraz usług środowiskowych, w tym systemów zarządzania środowiskowego oraz ekoetykiet;
 - e) zapobiegania nielegalnemu przewozowi przez granicę niebezpiecznych substancji, niebezpiecznych odpadów i innych rodzajów odpadów;
 - f) środowiska przybrzeżnego i morskiego, jego ochrony oraz zapobiegania zanieczyszczeniu i degradacji;
 - g) udziału podmiotów lokalnych w ochronie środowiska jako kluczowego elementu zrównoważonego rozwoju;
 - h) gospodarowania glebami i gruntami;
 - i) wymiany informacji, wiedzy fachowej i praktyk.

3. Stosownie do sytuacji Strony uwzględniają wyniki światowego szczytu w sprawie zrównoważonego rozwoju, jak również wdrażanie odpowiednich wielostronnych porozumień w sprawie środowiska.

ARTYKUŁ 24

Zmiana klimatu

1. Strony uznają wspólne globalne zagrożenie spowodowane zmianą klimatu i konieczność podjęcia działań, aby doprowadzić do redukcji emisji w celu osiągnięcia stabilizacji stężeń gazów cieplarnianych w powietrzu na poziomie, który zapobiega groźnej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji i bez uszczerbku dla dyskusji na temat zmiany klimatu prowadzonych na innych forach, m.in. w ramach Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), Strony zacieśniają współpracę w tej dziedzinie. Współpraca ma na celu:

- a) przeciwdziałanie zmianie klimatu mające ogólnie na celu szybkie przekształcenie społeczeństwa w społeczeństwo niskoemisyjne przez podjęcie odpowiednich działań na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej na poziomie krajowym;
- b) popieranie efektywnego wykorzystywania zasobów, m.in. przez szerokie stosowanie najlepszych dostępnych i rentownych technologii niskoemisyjnych oraz norm pod kątem łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej;

- c) wymianę wiedzy fachowej i informacji na temat korzyści oraz struktury systemów handlu;
- d) wzmocnianie instrumentów finansowania sektora publicznego i prywatnego, w tym mechanizmów rynkowych oraz partnerstw publiczno-prywatnych, które mogą skutecznie wspierać działania na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu;
- e) współdziałanie w zakresie badań nad technologiami niskoemisyjnymi, ich rozwoju, rozpowszechniania, rozmieszczania i przekazywania w celu przeciwdziałania emisji gazów cieplarnianych przy jednoczesnym utrzymaniu wzrostu gospodarczego;
- f) wymianę doświadczeń i wiedzy fachowej, w stosownych przypadkach, w zakresie monitorowania i analizowania skutków gazów cieplarnianych oraz opracowywania programów łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej;
- g) wspieranie, w stosownych przypadkach, działań na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, podejmowanych przez kraje rozwijające się, w tym za pomocą elastycznych mechanizmów protokołu z Kioto.

2. Aby osiągnąć te cele, Strony zgadzają się zintensyfikować dialog i zacieśnić współpracę na poziomie politycznym i technicznym.

ARTYKUŁ 25

Rolnictwo, rozwój obszarów wiejskich i leśnictwo

Strony zgadzają się wspierać współpracę w zakresie rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i leśnictwa. Strony będą wymieniały informacje i rozwijały współpracę w szczególności w zakresie:

- a) polityki rolnej i leśnej oraz ogólnych perspektyw dla rolnictwa i leśnictwa w skali międzynarodowej;
- b) rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych;
- c) produkcji ekologicznej;
- d) badań w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa;
- e) polityki rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności dywersyfikacji i restrukturyzacji sektorów rolniczych;
- f) zrównoważonego rolnictwa, leśnictwa i integracji wymogów środowiskowych z polityką rolną;
- g) zależności między rolnictwem, leśnictwem i środowiskiem a polityką rozwoju obszarów wiejskich;

- h) działań promujących rolnicze produkty żywnościowe;
- i) zrównoważonej gospodarki leśnej mającej zapobiegać wylesianiu i zachęcać do tworzenia nowych obszarów leśnych, z należyty uwzględnieniem interesów krajów rozwijających się, z których sprowadzane jest drewno.

ARTYKUŁ 26

Polityka morska i rybołówstwo

Strony wspierają współpracę w zakresie polityki morskiej i rybołówstwa, na szczeblu dwustronnym i wielostronnym, szczególnie w celu promowania zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju polityki morskiej i rybołówstwa oraz zarządzania nimi. Obszary współpracy mogą obejmować:

- a) wymianę informacji;
- b) wspieranie zrównoważonej i odpowiedzialnej długoterminowej polityki morskiej i rybołówstwa, w tym ochrony zasobów przybrzeżnych i morskich oraz zarządzania nimi; oraz
- c) promowanie wysiłków służących zapobieganiu nielegalnym, niezgłaszanym i nieuregulowanym praktykom rybackim i ich zwalczaniu.

ARTYKUŁ 27

Pomoc rozwojowa

1. Strony zgadzają się na wymianę informacji dotyczących prowadzonej przez nie polityki pomocy rozwojowej w celu nawiązania regularnego dialogu na temat celów tej polityki oraz programów pomocy rozwojowej w państwach trzecich. Strony będą analizować, w jakim zakresie bardziej pogłębiona współpraca jest wykonalna, zgodnie z ich właściwym prawodawstwem oraz warunkami mającymi zastosowanie do wdrażania tych programów.
2. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do respektowania Deklaracji paryskiej z 2005 r. w sprawie skuteczności pomocy oraz zgadzają się na zacieśnienie współpracy w celu dalszej poprawy wyników osiąganych w zakresie rozwoju.

TYTUŁ VI

WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE EDUKACJI I KULTURY

ARTYKUŁ 28

Współpraca w dziedzinie kultury, informacji, komunikacji, sektora audiowizualnego i mediów

1. Strony zgadzają się na wspieranie współpracy w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia i poszerzenia wiedzy o swoich kulturach.
2. Strony dążą również do podejmowania odpowiednich działań celem promowania wymiany kulturalnej oraz realizowania wspólnych inicjatyw w tej dziedzinie.
3. Strony zgadzają się na prowadzenie ścisłej współpracy na właściwych forach międzynarodowych, np. w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) i procesu ASEM, aby dążyć do osiągnięcia wspólnych celów i promować różnorodność kulturową, przestrzegając postanowień Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego.
4. Strony rozważą środki służące promowaniu wymiany, współpracy i dialogu pomiędzy odpowiednimi instytucjami w sektorze audiowizualnym i mediów.

ARTYKUŁ 29

Kształcenie

1. Strony potwierdzają kluczowy wkład kształcenia i szkolenia w rozwój zasobów ludzkich zdolnych do uczestnictwa w globalnej gospodarce opartej na wiedzy oraz zgadzają się, że współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia leży w ich wspólnym interesie.
2. Zgodnie ze swoimi wspólnymi interesami oraz celami polityki w dziedzinie kształcenia Strony zobowiązują się razem wspierać odpowiednie wspólne działania dotyczące kształcenia, szkolenia i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa wyższego. Współpraca może w szczególności przybrać formę:
 - a) wsparcia dla wspólnych projektów współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia w Unii Europejskiej i Republice Korei w celu promocji opracowywania wspólnych programów badawczych i mobilności studentów;
 - b) dialogu, badań i wymiany informacji oraz know-how w dziedzinie polityki edukacyjnej;
 - c) promowania wymiany studentów, pracowników akademickich i administracyjnych instytucji szkolnictwa wyższego oraz osób pracujących z młodzieżą, m.in. przez realizację programu Erasmus Mundus;
 - d) współpracy w sektorach edukacyjnych stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.

TYTUŁ VII

WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE SPRAWIEDLIWOŚCI, WOLNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA

ARTYKUŁ 30

Praworządność

W ramach współpracy w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa Strony przywiązują szczególną wagę do promowania praworządności, w tym niezawisłości władzy sędziowskiej, dostępu do wymiaru sprawiedliwości i prawa do rzetelnego procesu sądowego.

ARTYKUŁ 31

Współpraca prawna

1. Strony zgadzają się rozwijać współpracę sądową w sprawach cywilnych i handlowych, w szczególności w odniesieniu do ratyfikowania i wdrażania wielostronnych konwencji dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych, w tym konwencji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w zakresie międzynarodowej współpracy prawnej i sporów sądowych, jak również ochrony dzieci.
2. Strony zgadzają się w miarę możliwości ułatwiać i promować polubowne rozstrzyganie sporów cywilnych i prywatnych sporów handlowych zgodnie z mającymi zastosowanie instrumentami międzynarodowymi.

3. W odniesieniu do współpracy sądowej w sprawach karnych Strony będą dążyć do wzmocnienia porozumień dotyczących wzajemnej pomocy prawnej i ekstradycji. W stosownych przypadkach będzie to obejmowało przystąpienie do istotnych instrumentów międzynarodowych ONZ, w tym Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego, o którym mowa w art. 6 niniejszej umowy, a także wdrożenie tych instrumentów.

ARTYKUŁ 32

Ochrona danych osobowych

1. Strony zgadzają się współpracować w celu poprawy stopnia ochrony danych osobowych i dostosowania go do najwyższych norm międzynarodowych, takich jak normy zawarte w wytycznych Narodów Zjednoczonych dotyczących uregulowań w zakresie skomputeryzowanych archiwów danych osobowych (rezolucja Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 45/95 z dnia 14 grudnia 1990 r.).
2. Współpraca w zakresie ochrony danych osobowych może obejmować m.in. wymianę informacji i wiedzy fachowej.

ARTYKUŁ 33

Migracja

1. Strony postanawiają wzmocnić i pogłębić współpracę w zakresie kwestii związanych z nielegalną migracją, przemytem i handlem ludźmi, jak również włączenia zagadnień migracji do krajowych strategii rozwoju gospodarczego i społecznego tych obszarów, z których pochodzą migranci.

2. W ramach współpracy na rzecz zapobiegania i kontrolowania nielegalnej imigracji Strony zgadzają się umożliwiać readmisję swoich obywateli przebywających nielegalnie na terytorium drugiej Strony. W tym celu Strony wydadzą swoim obywatelom odpowiednie dokumenty tożsamości. W przypadkach, w których przynależność państwowa budzi wątpliwości, Strony zgadzają się identyfikować swoich domniemanych obywateli.

3. Strony dążą do zawarcia, w razie potrzeby, porozumienia regulującego szczególne zobowiązania Stron w zakresie readmisji swoich obywateli. W porozumieniu uwzględniona zostanie również kwestia obywateli innych krajów i bezpaństwowców.

ARTYKUŁ 34

Zwalczanie narkotyków

1. Zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony będą dążyć do zredukowania podaży i popytu na nielegalne narkotyki oraz handlu nimi, jak również wpływu narkotyków na osoby je używające i na ogół społeczeństwa, oraz do skuteczniejszego zapobiegania wykorzystywaniu prekursorów narkotykowych do nielegalnej produkcji narkotyków i substancji psychotropowych. W ramach współpracy Strony zapewniają przyjęcie kompleksowego i zrównoważonego podejścia do osiągnięcia tego celu przez prawne regulacje rynku i skuteczne działania, a także koordynację działań właściwych organów, w tym w sektorach zdrowia i kształcenia oraz w sektorach społecznym, egzekwowania prawa i wymiaru sprawiedliwości.

2. Strony uzgodnią środki współpracy służące osiągnięciu tych celów. Działania opierają się na wspólnie ustalonych zasadach zgodnie z odpowiednimi konwencjami międzynarodowymi, deklaracjami politycznymi oraz Deklaracją specjalną w sprawie wytycznych zmierzających do redukcji popytu na narkotyki, zatwierdzoną przez dwudziestą specjalną sesję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w sprawie Narkotyków w czerwcu 1998 r.

ARTYKUŁ 35

Zwalczanie przestępczości zorganizowanej i korupcji

Strony zgadzają się na współpracę i wnoszenie wkładu w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, przestępczości gospodarczej i finansowej, korupcji, fałszowaniu pieniędzy oraz nielegalnych transakcji dzięki pełnemu przestrzeganiu swoich międzynarodowych zobowiązań w tej dziedzinie, w tym skutecznej współpracy w odzyskiwaniu majątku lub środków uzyskanych w wyniku czynów korupcyjnych. Strony będą promować wdrożenie Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i protokołów uzupełniających do niej oraz Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji.

ARTYKUŁ 36

Zwalczanie prania pieniędzy i finansowania terroryzmu

1. Strony zgadzają się co do potrzeby podjęcia działań i współpracy w celu zapobiegania wykorzystywaniu ich systemów finansowych do prania zysków z działalności przestępczej każdego rodzaju, w tym handlu narkotykami i korupcji, a także do finansowania terroryzmu. Współpraca obejmuje również odzyskiwanie majątku i środków uzyskanych w wyniku dochodów pochodzących z przestępstwa.
2. Strony mogą wymieniać odpowiednie informacje w ramach stosownych przepisów oraz stosować właściwe normy celem zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu odpowiadające normom przyjętym przez odpowiednie podmioty międzynarodowe działające w tym obszarze takie jak Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

ARTYKUŁ 37

Zwalczanie cyberprzestępczości

1. Strony zacieśnią współpracę w celu zapobiegania i zwalczania przestępczości z wykorzystaniem zaawansowanej technologii, cyberprzestępczości i przestępczości elektronicznej oraz rozpowszechniania treści terrorystycznych za pośrednictwem Internetu przez wymianę informacji i doświadczeń praktycznych zgodnie ze swoim prawem krajowym i w granicach swojej odpowiedzialności.
2. Strony będą wymieniać informacje na temat kształcenia i szkolenia osób prowadzących śledztwa w sprawach dotyczących cyberprzestępczości, prowadzenia dochodzeń w takich sprawach oraz kryminalistyki cyfrowej.

ARTYKUŁ 38

Współpraca w zakresie egzekwowania prawa

Strony zgadzają się na współpracę między organami, agencjami i służbami ścigania oraz na udział w zwalczaniu i likwidowaniu międzynarodowych zagrożeń przestępczych wspólnych dla Stron. Współpraca między organami, agencjami i służbami ścigania może się odbywać w formie wzajemnej pomocy w prowadzeniu dochodzeń, wymiany technik dochodzeniowych, wspólnego kształcenia i szkolenia pracowników organów, agencji i służb ścigania oraz w formie wszelkich innych wspólnych działań i rodzajów pomocy, wynikających z wzajemnych uzgodnień Stron.

TYTUŁ VIII

WSPÓŁPRACA W INNYCH OBSZARACH

ARTYKUŁ 39

Turystyka

Strony zobowiązują się podjąć współpracę w dziedzinie turystyki w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia i promowania zrównoważonego i trwałego rozwoju turystyki.

Współpraca może w szczególności przybrać formę:

- a) wymiany informacji na temat kwestii związanych z turystyką, stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania;
- b) organizacji wydarzeń turystycznych;
- c) wymiany turystycznej;
- d) współpracy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zarządzania nim;
- e) współpracy w zakresie zarządzania turystyką.

ARTYKUŁ 40

Spółeczeństwo obywatelskie

Strony uznają rolę i potencjalny wkład zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w dialog oraz współpracę w ramach niniejszej umowy i zgadzają się wspierać skuteczny dialog ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim oraz jego efektywny udział w tym procesie.

ARTYKUŁ 41

Administracja publiczna

Strony zgadzają się podjąć współpracę przez wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk, bazując na dotychczasowych wysiłkach na rzecz modernizacji administracji publicznej w takich obszarach, jak:

- a) poprawa wydajności organizacyjnej;
- b) poprawa efektywności instytucji w zakresie świadczonych usług;
- c) zapewnienie przejrzystego zarządzania środkami publicznymi oraz odpowiedzialności za nie;
- d) doskonalenie ram prawnych i instytucjonalnych;
- e) opracowywanie i wdrażanie polityki.

ARTYKUŁ 42

Statystyka

1. Strony rozwijają i pogłębiają współpracę w kwestiach statystycznych, tym samym przyczyniając się do osiągnięcia długoterminowego zapewnienia na czas porównywalnych na poziomie międzynarodowym i wiarygodnych danych statystycznych. Oczekuje się, że zrównoważone, wydajne i zawodowo niezależne systemy statystyczne będą dostarczały informacje istotne dla obywateli, przedsiębiorców i decydentów Stron, ułatwiając im podejmowanie świadomych decyzji. Strony między innymi wymieniają informacje i wiedzę fachową oraz rozwijają współpracę, biorąc pod uwagę zgromadzone doświadczenia.

Współpraca ma na celu:

- a) postępującą harmonizację systemów statystycznych obu Stron;

- b) dostosowanie wymiany danych pomiędzy Stronami z uwzględnieniem zastosowania odpowiednich metodologii międzynarodowych;
- c) wzmocnienie potencjału zawodowego pracowników statystycznych przez umożliwienie im stosowania odpowiednich norm statystycznych;
- d) promowanie wymiany doświadczeń między Stronami w zakresie rozwijania know-how w dziedzinie statystyki.

2. Formy współpracy mogą obejmować m.in. konkretne programy i projekty, zgodnie z wzajemnymi uzgodnieniami, jak również dialog, współpracę i inicjatywy podejmowane w zakresie kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania na szczeblu dwustronnym lub wielostronnym.

TYTUŁ IX

RAMY INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 43

Inne umowy

1. Niniejszym uchyla się Umowę ramową o handlu i współpracy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Korei, z drugiej strony, która została podpisana w Luksemburgu w dniu 28 października 1996 r. i która weszła w życie w dniu 1 kwietnia 2001 r.
2. Niniejsza umowa wprowadza zmiany do wyżej wymienionej umowy i zastępuje ją. Odesłania do wyżej wymienionej umowy we wszelkich innych umowach między Stronami należy traktować jako odesłania do niniejszej umowy.
3. Strony mogą uzupełniać niniejszą umowę, zawierając umowy szczegółowe w odniesieniu do każdego obszaru współpracy objętego jej zakresem stosowania. Takie umowy szczegółowe są integralną częścią ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą umową oraz stanowią część wspólnych ram instytucjonalnych.

4. Podobnie istniejące umowy dotyczące konkretnych obszarów współpracy, objętych zakresem stosowania niniejszej umowy, są uważane za część ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą umową oraz stanowiących część wspólnych ram instytucjonalnych.

ARTYKUŁ 44

Wspólny Komitet

1. Strony ustanawiają w ramach niniejszej umowy Wspólny Komitet składający się z przedstawicieli członków Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli Komisji Europejskiej, z jednej strony, oraz przedstawicieli Republiki Korei, z drugiej strony.
2. W ramach Wspólnego Komitetu są prowadzone konsultacje, aby ułatwić wdrażanie i dalszą realizację ogólnych celów niniejszej umowy, a także by zachować ogólną spójność w stosunkach i zapewnić właściwe funkcjonowanie jakiejkolwiek innej umowy zawartej między Stronami.
3. Wspólny Komitet:
 - a) zapewnia właściwe funkcjonowanie niniejszej umowy;

- b) monitoruje rozwój całościowych stosunków między Stronami;
- c) w stosownych przypadkach występuje do komitetów lub innych organów ustanowionych na mocy innych umów objętych zakresem wspólnych ram instytucjonalnych z wnioskiem o udzielenie informacji oraz analizuje wszelkie sprawozdania przekazane przez te organy;
- d) przedstawia opinie i sugestie na temat wszelkich kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, w tym na temat przyszłych działań i środków dostępnych na ich realizację;
- e) ustala priorytety w odniesieniu do celów niniejszej umowy;
- f) poszukuje odpowiednich metod zapobiegania problemom, które mogą się pojawić w obszarach objętych niniejszą umową;
- g) rozwiązuje – w drodze konsensusu zgodnie z art. 45 ust. 3 – wszelkie kwestie sporne wynikające z zastosowania lub interpretacji niniejszej umowy;
- h) analizuje wszelkie informacje o niewywiązaniu się ze zobowiązań przedstawione przez jedną ze Stron oraz prowadzi konsultacje z drugą Stroną, poszukując rozwiązania możliwego do zaakceptowania przez obie Strony zgodnie z art. 45 ust 3.

4. Posiedzenia Wspólnego Komitetu będą odbywały się zazwyczaj raz do roku na przemian w Brukseli i w Seulu. Specjalne posiedzenia Komitetu będą zwoływane na wniosek którejkolwiek ze Stron. Strony będą przewodniczyły Wspólnemu Komitetowi na przemian. Posiedzenia Komitetu będą się odbywały na szczeblu wyższych urzędników.

ARTYKUŁ 45

Warunki wdrażania

1. Strony podejmują wszelkie środki o charakterze ogólnym lub szczególnym w celu wypełnienia swoich zobowiązań wynikających z niniejszej umowy oraz zapewniają osiągnięcie celów określonych w niniejszej umowie.

2. Wdrażanie odbywa się w drodze konsensusu i dialogu. W razie zaistnienia rozbieżności dotyczących stosowania lub interpretacji niniejszej umowy każda ze Stron odwołuje się do Wspólnego Komitetu.

3. W przypadku gdy jedna ze Stron uzna, że druga Strona nie wypełniła któregoś ze swoich zobowiązań wynikających z niniejszej umowy, może podjąć właściwe środki zgodnie z prawem międzynarodowym. Przedtem jednak, z wyjątkiem szczególnie nagłych przypadków, Strona dostarcza Wspólnemu Komitetowi pełne informacje w tym zakresie konieczne do dokładnego zbadania sytuacji. Strony prowadzą w ramach Wspólnego Komitetu konsultacje, które może ułatwiać mediator wyznaczony przez Wspólny Komitet, o ile obie Strony wyrażą na to zgodę.

4. W szczególnie nagłych przypadkach środek należy niezwłocznie zgłosić drugiej Stronie. Na wniosek drugiej Strony konsultacje trwają nie dłużej niż dwadzieścia (20) dni. Po tym okresie środek zaczyna obowiązywać. W takim przypadku druga Strona może złożyć wniosek o przeprowadzenie procedury arbitrażowej zgodnie z art. 46 w celu zbadania wszelkich aspektów lub podstawy środka.

ARTYKUŁ 46

Procedura arbitrażowa

1. Sąd arbitrażowy składa się z trzech (3) arbitrów. W stosownych przypadkach, na wniosek którejkolwiek ze Stron o wszczęcie procedury arbitrażowej, każda ze Stron wyznacza jednego arbitra, zaś Wspólny Komitet wyznacza trzeciego arbitra w ciągu czternastu (14) dni. Wyznaczenie arbitra przez Stronę jest niezwłocznie zgłaszane drugiej Stronie na piśmie drogą dyplomatyczną. Arbitrzy podejmują decyzję większością głosów. Arbitrzy dążą do podjęcia decyzji w jak najkrótszym czasie, a w każdym razie nie później niż w ciągu 3 miesięcy od daty wyznaczenia arbitrów. Wspólny Komitet ustala szczegółowe procedury umożliwiające szybkie przeprowadzenie arbitrażu.
2. Każda ze Stron sporu musi podjąć kroki niezbędne do wdrożenia decyzji arbitrów. Na wniosek arbitrzy wydają zalecenia dotyczące sposobów wdrażania ich decyzji w celu przywrócenia równowagi pomiędzy prawami i obowiązkami wynikającymi z niniejszej umowy.

TYTUŁ X

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ 47

Definicja

Do celów niniejszej umowy termin „Strony” oznacza z jednej strony Unię Europejską lub jej państwa członkowskie albo Unię Europejską i jej państwa członkowskie, stosownie do ich kompetencji, a z drugiej strony Republikę Korei.

ARTYKUŁ 48

Bezpieczeństwo narodowe i ujawnianie informacji

Żadne z postanowień niniejszej umowy nie może być interpretowane w sposób wymagający od którejkolwiek ze Stron przekazania informacji, których ujawnienie Strona uznaje za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa.

ARTYKUŁ 49

Wejście w życie, okres obowiązywania i rozwiązanie

1. Niniejsza umowa wchodzi w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po dniu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu procedur prawnych niezbędnych do tego celu.
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 niniejszą umowę stosuje się tymczasowo do momentu jej wejścia w życie. Stosowanie tymczasowe rozpoczyna się pierwszego dnia pierwszego miesiąca następującego po dniu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu procedur niezbędnych do tego celu.
3. Niniejszą umowę zawarto na czas nieokreślony. Każda ze Stron może pisemnie powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej umowy. Wypowiedzenie staje się skuteczne po upływie sześciu miesięcy od daty powiadomienia.

ARTYKUŁ 50

Powiadomienia

Powiadomienia dokonywane zgodnie z art. 49 należy kierować odpowiednio do Sekretariatu Generalnego Rady Unii Europejskiej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Handlu Republiki Korei.

ARTYKUŁ 51

Oświadczenia i załączniki

Oświadczenia i załączniki do niniejszej umowy stanowią integralną część niniejszej umowy.

ARTYKUŁ 52

Terytorialny zakres stosowania

Niniejsza umowa obowiązuje z jednej strony na terytoriach, na których obowiązuje Traktat o Unii Europejskiej, zgodnie z warunkami określonymi w tym Traktacie, a z drugiej strony na terytorium Republiki Korei.

ARTYKUŁ 53

Teksty autentyczne

Niniejszą umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim, włoskim oraz koreańskim, przy czym każda z tych wersji jest na równi autentyczna.